

Oudercreches

Noot: lees eerst de drie sleutels die je kunt downloaden op www.oudercreches.be. Die teksten zullen je helpen bij deze presentatie.

Wat is een oudercrèche?

© 2012 VBJK

Een oudercrèche is kinderopvang waarin vaders en moeders mee doen en mee beslissen.

Het idee en de term komen overgewaaid uit Frankrijk. In de nasleep van mei '68 ontstonden daar de eerste *crèches parentales*. In tegenstelling tot wat toen gangbaar was in de kinderopvang, hielden deze crèches wel rekening met de 'ouder als eerste opvoeder' en de familiale context. Er was veel aandacht voor continuïteit tussen thuis en de opvang, het kind stond en de relatie ouder-kind stonden centraal.

Hoe werkt een oudercrèche?

Verschiede formules, altijd twee kapstokken:

- mee doen, samen leven in dagelijkse werking
- mee denken, samen beslissen in beleid

Wat moeten we ons daarbij voorstellen? Hoe werkt zo'n oudercrèche? Er bestaat niet één formule.

In de ene oudercrèche ligt het engagement van ouders vast en is het voor alle vaders en moeders hetzelfde. Bijvoorbeeld een aantal dagdelen meedraaien in de leefgroep bij de kinderen. Een maandelijks oudervergadering. Deelnemen aan werkgroepjes. Een takenlijst en/of een beurtroelsysteem.

In de andere oudercrèche ligt dat engagement niet zo strikt vast, dan is het meer een soort menukaart waaruit ouders flexibel kunnen kiezen.

Hoe je het ook organiseert, vaders en moeders hebben in een oudercrèche steeds een inbreng. Niets doen is geen optie.

Want de twee belangrijkste kenmerken van een oudercrèche zijn:

- Vaders en moeders doen mee in de werking, ze leven mee met het dagelijks reilen en zeilen
- Vaders en moeders denken mee in het beleid, ze beslissen mee over allerlei aspecten van de opvang

Hoe werkt een oudercrèche?

Hoe gaat dat concreet in zijn werk?

De eerste kapstok "**samen doen en mee beleven**" betekent dat vaders en moeders in de opvang aanwezig zijn buiten de breng- en haalmomenten. Je kunt daarvoor een systeem van verplichte permanenties opzetten, je kunt dat ook flexibel organiseren.

De tweede kapstok "**mee denken en samen beslissen**" betekent dat vaders en moeders mee bepalen hoe de opvang werkt. Dat kan gaan over de organisatie van alledag – hoe pakken we het slapen aan, welke activiteiten willen we, wat met het eetmoment, enzovoort. Maar het kan ook gaan om dingen als het onthaal van nieuwe families, hoe willen we een relatie aanknopen met de buurt, ...

Al die dingen worden in een oudercrèche besproken in een maandelijks oudervergadering. In Franse en Vlaamse oudercreches zetelen ouders vaak ook in de Raad van Bestuur. En veel oudercreches hebben ook werkgroepjes. Daarmee kan ik de tweede kapstok nog het best illustreren: bijvoorbeeld het werkgroepje tuin. Ouders dienen niet enkel om het gras te maaien of struiken te snoeien, de ouders plannen mee. Welk groen willen we? Maken we een verstophoekje? Willen we een glijbaan? Welke? Is er plaats voor bessenstruiken waar kinderen van kunnen snoepen?

In een ouderraad en in werkgroepjes komen alle aspecten van de werking aan bod: wennen, eetmomenten, slaaprituelen, speelactiviteiten, ... En je kunt ouders ook betrekken in het opnamebeleid, het uitschrijven van het pedagogische project, het opstellen van een functieomschrijving voor een nieuw aan te werven personeelslid (welke medewerker zoeken we?), enzovoort. Via al deze concrete aanknopingspunten en ook algemene aspecten drukken vaders en moeders mee hun stempel op de werking.

In een oudercrèche gaat het dus niet om ouders inschakelen, want dat is éénrichtingsverkeer. In een oudercrèche gaat het erom dat ouders de opvang mee vormgeven. De betrokkenheid van vaders en moeders in een oudercrèche draait om tweerichtingsverkeer.

Essentie van oudercrèches

© 2012 | vbjk

Wat is de essentie? In een oudercrèche geven vaders en moeders de opvang mee vorm. Denk daarvoor aan de beeldspraak van de kers op de taart.

In een oudercrèche zijn ouders **méer** dan de **kers** op de taart.

Een kers op de taart kan je wegnemen en dan blijft het nog altijd een lekkere taart. Als het bijvoorbeeld wat moeilijker gaat: veel personeelwissels, een taaie groep ouders, ... en je ouders zijn niet echt ingebed in de werking, dan gebeurt het gemakkelijk dat ouders als eerste uit je organisatie verdwijnen. Er wordt bijvoorbeeld een paar keer een oudervergadering afgelast en ouders komen steeds minder in de groep.

Zijn je ouders het basisingrediënt, bijvoorbeeld **vanillesuiker** in de taart, dan kunnen ze niet meer zomaar weg. Anders krijg je een ander soort taart. Ook lekker natuurlijk, maar dan smaakt het anders. Zonder vanillesuiker is het een crèche – bij wijze van spreken even lekker – maar dan is het geen oudercrèche.

Zonder ouders geen oudercrèche.

!!!! Toon hierna eventueel het filmpje 'hoe werken oudercrèches?' (op www.vimeo.com/vbjk - album 'oudercrèches')

© 2012 | vbjk

Daarmee is de twee kapstok – samen het opvangbeleid uittekenen – reeds uitgebreid besproken. Maar ook de eerste kapstok – samen leven – is erg belangrijk en kun je best illustreren met foto's.

© 2012 | vbjk

Het gaat daarbij om de aspecten van alledag.

© 2012 | vbjk

Samen spelen, eten, drinken, ...

© 2012 | vbjk

Waarom een oudercrèche?

© 2012 | vbjk

Waarom zouden ouders hier tijd in investeren? Wat is de meerwaarde van een oudercrèche? Wat motiveert ouders voor een oudercrèche? Er zijn veel aspecten aan, maar dit zijn de belangrijkste:

 <p>Ouders aan het woord</p> <p><i>"Die periode dat je met je neus zo dicht op je kind kan zitten, komt nooit meer terug. Je leert je kind kennen in groep en dat is goud waard."</i> vader – De Kleine Berg</p> <p><i>"Voor mijn dochter is deze opvang haar tweede thuis. Dus vind ik het belangrijk dat we daarin meewerken. Er gebeurt niets boven ons hoofd. Het is, tja, mee opvoeden eigenlijk."</i> moeder – 1 Spokepoelie</p> <p>© 2012 VBJK</p>	<p>Citaten + beeldspraak vliegje: Het is een stiekeme wens van veel ouders. Iedere vader of moeder zou wel eens een vliegje willen zijn bij zijn kind. Op school, op kamp, enzovoort. Wat maakt mijn kind mee? Hoe is mijn kind bij anderen? In een oudercrèche kan je daarvan getuige zijn. De vader van het eerste citaat noemt dat trouwens: een unieke kans in een unieke periode.</p>
 <p>Ouders aan het woord</p> <p><i>"Je zit allemaal in dezelfde sfeer. Iedereen heeft net kinderen gekregen en dan komt het goed uit dat je andere ouders en de begeleiding zo goed leert kennen. We worden misschien geen vrienden voor het leven, maar we spreken wel af in het weekend."</i> vader – 1 Spokepoelie</p> <p><i>"Je investeert daar veel in maar krijgt er ook zoveel voor terug. De andere ouders zijn je lot- en bondgenoten."</i> moeder – De Kleine Berg</p> <p>© 2012 VBJK</p>	<p>Citaten + beeldspraak web: Dit beeld verduidelijkt wat veel ouders in een oudercrèche vertellen over opvoeding delen. Natuurlijk noemen ze dat zelf zo niet – dat is vakjargon – maar door het intens samenwerken en spreken over elkaars kinderen en de opvang, stimuleert een oudercrèche voor veel vaders en moeders het informeel ouderlijk netwerk dat in de opvoeding zo ondersteunend kan werken.</p> <p>Vraag je aan ouders waarom ze het doen, dan antwoorden ze altijd: in de eerste plaats voor het kind. Als bijkomend effect komt de steun van andere ouders die in die levensfase met jonge kinderen met dezelfde dingen bezig zijn.</p>
<p>!!!! Toon hierna eventueel het fimpje 'waarom oudercrèches?' (op www.vimeo.com/vbjk - album 'oudercrèches')</p>	
 <p>© 2012 VBJK</p>	<p>Even tussendoor: het is niet toevallig dat er ook citaten van vaders bij zijn. Meer dan in andere opvang komen in oudercrèches veel vaders over de vloer. Als een oudercrèche hen kan aanspreken op hun interesses, dan engageren ze zich voluit.</p>
 <p>© 2012 VBJK</p>	<p>In oudercrèches in Frankrijk werken – relatief gezien – ook meer mannelijke begeleiders. Het is moeilijk te zeggen hoe dat komt, maar het feit dat er andere mannen zijn (de vaders) helpt waarschijnlijk wel.</p>
 <p>Begeleiders aan het woord</p> <p><i>"Het is zo mooi om met een vader of moeder te kunnen samenwerken. Bij een pro-actieve groep gaat alles vanzelf. Als de ouders niet zo actief zijn, moet ik dynamiseren. En ook dat lukt altijd wel weer."</i> vaste kracht, De Kleine Berg</p> <p><i>"Het is door intens samenwerken met families dat ik beter ben geworden in mijn werk."</i> begeleider, crèche parentale (uit: Alchimie)</p> <p>© 2012 VBJK</p>	<p>Begeleiders werken niet alleen met kinderen maar ook – op een doorgedreven manier – met ouders. Natuurlijk is dat niet altijd gemakkelijk: daarvoor heb je communicatieve vaardigheden nodig, soms moet je bemiddelen enzovoort.</p> <p>Maar begeleiders die voor een oudercrèche kiezen, zien vooral het positieve van samenwerken met ouders. Begeleiders vertellen ook dat ze door de intense samenwerking met ouders ook veel ondersteuning van hen krijgen.</p> <p>Het tweerichtingsverkeer waarover ik eerder al sprak is iets wat begeleiders en ouders appreciëren.</p> <p>Beeldspraak koffie. Veel heeft te maken met de sfeer in een oudercrèche: de vertrouwdheid. Ook al hebben ouders die dag geen beurtrol, veel vaders en moeders blijven 's morgens plakken voor een kop koffie. En als er geen koffie klaar staat, zetten ze die zelf op. Want ze zijn thuis in de opvang, het is hún plek.</p>
<p>Hoe aanpakken? Praktisch...</p> <p>Ouderbetrokkenheid voor iedereen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beurtrol? Verplicht? Flexibel? • Oudervergadering voor alle vaders en moeders. Maandelijks? Wat wordt daar behandeld? • Werkgroepjes? Verplicht? Flexibel? • Takenlijst? Verplicht? Flexibel? <p>© 2012 VBJK</p>	<p>Organiseer je ouderbetrokkenheid op zo'n manier dat elke vader, elke moeder zich kan engageren en zich betrokken kan voelen in de dagelijkse werking en in het beleid van de opvang.</p> <p>Ben je al ver gevorderd in het denkproces? Is de bedoeling van je startvergadering ook om te discussiëren en inhoudelijke klemtonen te bepalen? Dan kun je hierover een debat aangaan: moet elke ouder hetzelfde engagement opnemen of kunnen vaders en moeders ook kiezen in het soort engagement? Lees meer in sleutel 1 over belangrijke afwegingen die je daarbij moet maken.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verplicht engagement? Voor iedereen evenveel, duidelijk afgebakend. - Flexibel engagement? Niets doen is geen optie, maar ouders engageren zich wel meer volgens eigen interesses, kunde en mogelijkheden. - Een verplicht minimumengagement? Bijvoorbeeld x uur per maand, bij wijze van warme uitnodiging. De rest is extra en kiezen ouders zelf, volgens eigen mogelijkheden en interesses.

Hoe aanpakken? Praktisch...

Geef vaders en moeders ook letterlijk een plek

Geef vaders en moeders ook letterlijk een plek. En ook broers en zussen.

© 2012 VBJK

Broers en zussen, groot of klein, zij maken in een oudercrèche meestal deel uit van het leven in de opvang.

Hoe aanpakken? Organisatorisch...

Coöperatie: coöperatieve oudercrèche	Voordelen: <ul style="list-style-type: none"> • allebei democratische principes • maatwerk: stem los van centen • inbreng extra kapitaal wordt mogelijk Nadelen: <ul style="list-style-type: none"> • niet zo makkelijk op te richten
Andere (vzw, nv, bvba): oudercrèche kan wel werken volgens een aantal coöperatieve principes	Voordelen: <ul style="list-style-type: none"> • gekende ondernemingsvorm • ouderparticipatie kan ook verankerd worden Nadelen: <ul style="list-style-type: none"> • geen handelsactiviteit mogelijk • geen inbreng van extra kapitaal

© 2012 VBJK

Het is zeker interessant om het concept van de oudercrèche te combineren met de coöperatieve principes. Drie voordelen op een rijtje:

Het **eerste voordeel** is de structurele verankering van ouders in de organisatie. In een coöperatie kunnen ouders een stem krijgen in de Algemene Vergadering en in de Raad van Bestuur. Hun betrokkenheid in de opvang ligt juridisch vast. Denken we even terug aan de vanillesuiker: bij de start van een coöperatieve oudercrèche kun je beslissen dat ouders je basisingrediënt zijn.

!!! Let op dat je het vennootschap niet verplicht maakt. Een aandeel kopen in de opvang verhoogt de drempel voor heel veel ouders. Als je ouders hebt die wél aandeelhouder zijn en ouders die géén aandeelhouder zijn, mag dat in het vormgeven van de dagelijkse werking geen verschil uitmaken. Dan moet je er ook voor zorgen dat de ouders zonder aandeel vertegenwoordigd zijn in de beslissingsstructuren van je opvang.

Het **tweede voordeel** is het maatwerk van coöperaties. Voor een oudercrèche is het ondermeer belangrijk dat zeggenschap niet gelijk loopt met de financiële inbreng. Dus ook al zijn ouders geen grote of zelfs helemaal geen vennoot, ze kunnen toch veel zeggenschap krijgen. En die zeggenschap ligt bovendien structureel vast.

Het **derde voordeel** gaat over de inbreng van kapitaal. Met een coöperatie kan je (lokale) investeerders aantrekken. Dat kunnen ouders en sympathisanten zijn, maar het kan ook via andere organisatie, het lokaal of bovenlokaal beleid, enzovoort.

!!! Jonge ouders zijn meestal niet de meest kapitaalkrachtigen. Ze zitten vaak aan het begin van hun loopbaan, jonge kinderen kosten geld en vaak zijn ze ook bezig met bouwen of verbouwen...

Dankzij die voordelen is een coöperatie voor een oudercrèche zeker het overwegen waard. **Anderzijds** is het – zeker voor kleinschalige initiatieven – ook wel ingewikkeld om een cvba op te starten. Een oudercrèche kan ook opgestart worden in een andere ondernemingsvorm, met aandacht voor een aantal coöperatieve principes zoals medezeggenschap enzovoort. De oudercrèches in Frankrijk en Vlaanderen zijn vzw's. De oudercrèches in veel Scandinavische landen zijn meestal een coöperatie. (Coöperatieve kinderopvang is in die landen meestal ook een oudercrèche.) Ook veel kinderopvang in Italië wordt coöperatief georganiseerd (meestal als een werknemerscoöperatie).

Hoe aanpakken? Organisatorisch...

- vergunningsvoorwaarden kinderopvang (zie www.kindengezin.be)
- begeleiding door VBJK-VCOK-Coopburo (zie www.oudercreches.be)

© 2012 VBJK

Eind maart 2012 werd het nieuw decreet kinderopvang goedgekeurd. Nu moet alle opvang een vergunning hebben (aan te vragen bij Kind&Gezin). Afhankelijk van je project, kom je in een lage of hoge subsidietrapp terecht. Trap 1: basissubsidie voor vergunde kinderopvang. Trap 2: extra subsidie voor kinderopvang met inkomensgerelateerde ouderbijdragen en sociale voorrangregels. Er zijn nog extra subsidies voor kinderopvang die aandacht heeft voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen (trap 3) en flexibele en inclusieve opvang (trap 4). Zie sleutel 3 op www.oudercreches.be.

De exacte vergunningsvoorwaarden en de hoogte van de subsidies liggen nog niet vast: daarvoor zijn uitvoeringsbesluiten in de maak. Blijf op de hoogte via www.kindengezin.be/vernieuwingkinderopvang. Vraag begeleiding aan.

Hoe aanpakken? Pedagogisch...

- 1 Wat is jullie eigen project?
- 2 Typisch voor een oudercrèche
- 3 Kenmerkend voor kwaliteitsvolle kinderopvang

© 2012 VBJK

<p>Pedagogische aanpak: typisch voor oudercrèches</p> <p>Als ik later groot ben, word ik astronaut. Dan vlieg ik naar andere planeten. Ik ga elke dag naaraan andere planeet wanneer ik 's morgens naar school ga.</p> <p>© 2012 vbjk</p>	<p>Continuïteit is kenmerkend voor een oudercrèche. Er is aandacht voor de familiale context, voor gewoontes thuis. Heel concreet: alle vragen van ouders worden opgenomen.</p> <p>Hou de werking zo breed mogelijk zodat alle vragen aan bod kunnen komen en zodat – wat je ‘toestaat’ niet te snel beschouwd wordt als ‘een uitzondering op de regel’. Integendeel: vragen van ouders kunnen je werking verruimen, verbeteren, verbreden.</p> <p>Zie ook sleutel 3: 2.2 en specifiek 2.2.1. De sleutel kun je downloaden op www.oudercreches.be.</p>
<p>Pedagogische aanpak: typisch voor oudercrèches</p> <p>© 2012 vbjk</p>	<p>Een oudercrèche is een mini-samenleving. Er zijn veel mensen bij betrokken: kinderen, vaders en moeders in alle soorten en maten, begeleiders in geuren en kleuren. Dus zijn er ook heel veel interacties: tussen kinderen onderling, tussen kinderen en volwassenen, tussen volwassenen onderling. Dat is interessant voor kinderen: ze kunnen experimenteren met een veelheid aan sociale relaties en ontdekken dat het met de ene beter klikt dan met de andere. Zie ook sleutel 1 en sleutel 3: 2.3 ‘relationeel werken’.</p> <p>Probeer die mini-samenleving in je opvang vorm te geven. Werk aan diversiteit in de brede zin van het woord. Probeer een afspiegeling te zijn van de sociale mix in je buurt. (Zie ook slide ‘kinderopvang met sociale functie’.)</p>
<p>Pedagogische aanpak: typisch voor oudercrèches</p> <p>© 2012 vbjk</p>	<p>Een oudercrèche heeft heel veel aandacht voor de ouder als eerste opvoeder. Vaders en moeders worden in deze opvang ondersteund in de unieke band die zij met hun kind hebben. Meer daarover lees je in sleutel 1 en 3.</p>
<p>Pedagogische aanpak: typisch voor oudercrèches</p> <p>© 2012 vbjk</p>	<p>Ook typisch voor oudercrèches is het tweerichtingsverkeer. Begeleiders hebben een expertise in het omgaan met kinderen in groep, ouders kennen hun kind het best. Die twee ervaringen samen verrijken de oudercrèche: de dialoog, de relatie tussen ouder en professional is er één van gelijkwaardigheid. Begeleiders en ouders steunen elkaar, treden in dialoog en zoeken samen naar oplossingen.</p>
<p>Pedagogische aanpak: kwaliteitsvolle kinderopvang</p> <p>© 2012 vbjk</p>	<p>Kwaliteitsvolle kinderopvang heeft aandacht voor toegankelijkheid: het werkt zoveel mogelijk drempels weg om de sociale mix die in je buurt aanwezig is, ook te bereiken met de opvang. Je leest er meer over in sleutel 3 maar ook in de publicatie “kinderopvang met sociale functie” (VBJK, 2009).</p>
<p>Pedagogische aanpak: kwaliteitsvolle kinderopvang</p> <p>© 2012 vbjk</p>	<p>Begeleiders in een oudercrèche hebben een uitgebreid takenpakket. Zij werken niet alleen met kinderen maar ook met een groep volwassenen. Ze moeten dus goed zijn in communicatie (beeldspraak vogeltjes). Soms moeten ze kunnen bemiddelen. Ze moeten kunnen omgaan met inspraak van ouders. Ze moeten op de vloer, in de leefgroep, met ouders kunnen samenwerken als ‘tijdelijke collega’. Enzovoort. Meer daarover lees je in sleutel 3 (op www.oudercreches.be).</p> <p>Omdat ouders over alles kunnen mee beslissen, is het ook belangrijk dat de professionals in een oudercrèche de continuïteit bewaken. Zij zijn de rode draad van de werking, ze dragen ook de geschiedenis en de kernwaarden in zich. Belangrijk is dat de basis van jullie werking vastligt in een uitgeschreven visie en missie. Staan jullie open voor kinderen met een extra zorgbehoefte bijvoorbeeld, dan moet je dit neerschrijven: ouders kunnen dit niet meer in vraag stellen.</p>
<p>Oudercrèches</p> <p>www.oudercreches.be een initiatief van VBJK en Coopburo</p> 	<p>Verdere begeleiding en ondersteuning kun je aanvragen bij VBJK-VCOK-Coopburo. Zie www.oudercreches.be en klik door op ‘meer info’ → begeleidingstrajecten</p>